

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

ATA, Hälsingland, Rogsta sn, Rogsta kyrka

Berggren, Lennart. Byggkonsult och uppvuxen i församlingen. Muntliga uppgifter, juni 2006.

Berglund, Tryggve. *Rogsta*. Hudiksvall 1989.

Länsmuseet Gävleborg, topografiskt arkiv

Länsmuseet Gävleborg, ärendearkiv

Telhammer, Ingrid. *Rogsta kyrka*. Ingår i serien: Hälsinglands kyrkor XLV, Uppsala 1985.

Reichmann, Claes. *Rogsta kyrka. Utvändig restaurering av kyrkobyggnaden*. Länsmuseet Gävleborg. Gävle 1995.

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
1200-talet	Den första stenkyrkan i Rogsta uppförs, exakt årtal är ej känt, men kyrkan lär ha tillhört de tidigaste i Nordanstigs och Sundhede Kontrakt. Enligt 1700-talsprosten Olof Broman skulle kyrkan ursprungligen ha byggts av en man vid namn Rogge, vilken till sin hjälp hade fadern Lönne i Lönnånger och farbrodern Arn i Arnön. Den första stenkyrkan uppfördes av natursten i skalmursteknik på kallmursgrund. Eventuellt uppförs kyrkan med ett litet rakslutet kor. Kyrkan var cirka 14 alnar lång, 9½ alnar bred och 10 alnar hög.	Telhammer, I. 1985/ Berglund, T. 1989.
1300-1400-talet (ca)	Kyrkan förlängs mot öster. Sannolik rivs nu det förmodade tidigare rakslutna koret. Den nya kyrkan förses med tegelvalv och både väggar och valv förses med målningar. Vid ombyggnaden uppförs även ett vapenhus på kyrkans södra sida samt en sakristia mot norr, både byggnadskropparna byggs i sten. Vapenhuset har tegelvalv, men saknar fönster. Till höger om ingångsdörren finns en solvisare.	Telhammer, I. 1985.
1500-1600-talet	Kyrkan tillbyggs med en del mot väster som förses med ett platt innertak av trä.	Telhammer, I. 1985.
1639	Kyrkoherde Laurentius Andreae Gevalin skänker ett korskränk med svarvade och målade pinnar till kyrkan, vilket avskiljer menighetens och prästernas platser från varandra i kyrkorummet.	Telhammer, I. 1985.
1680-talets början	En predikstol med ljudtak sätts upp i kyrkorummet. (Omnämns som ny i ett inventarium från 1685).	Telhammer, I. 1985.
1685	Reparation och ommålning av kyrkbänkarna. Tjärning av kyrkan (sannolikt taket).	Berglund, T. 1989
1700-talets början	Enligt Olof Bromans avritning är kyrkans fasader vid denna tid oputsade och på östra gaveln finns en bröststen liknande den som ännu finns i Högs kyrkas södra fasad. På ena långsidan finns ett vapenhus. Taket är täckt med furuspån och det avslutas upptill med en genombruten kam samt järnspiror på taknocken med kulor, flaggor samt en tupp som dekorationer. Bogårdsmuren är 58 alnar	Telhammer, I. 1985/ Berglund, T. 1989.

	lång och 56 alnar bredd, dvs något större än den nuvarande muren som omsluter den gamla kyrkogården. Muren är försedd med tak och ingångar från söder och öster, den senare även takförsedd.	
1701	Prosten Olof Bromans föräldrar bekostar en del förändringar i kyrkorummet. Bland annat placeras altarets åtta träfigurer på vardera sidan om korfönstret, korskranket ersätts av genombrutna låga skärmar med pyramider ytterst på dessa, närmast mittgången. Predikstolen förses med nytt måleri. En ny läktare byggs på södra väggen och den norra läktaren förbättras. Hela kyrkorummet vitlimmas varvid de medeltida målningarna övermålas. Väggarna och valvribborna förses med vita och blå ränder.	Telhammer, I. 1985/ Berglund, T. 1989.
1714	Kyrkans fönster, vilka alla är små och smala och som uppgår till ett på östra gaveln och tre på södra väggen förstoras. Ett nytt fönster tas även upp på västra gaveln.	Telhammer, I. 1985.
1727	Den södra läktaren flyttas till norra vägen så att två läktare fanns längs samma vägg.	Telhammer, I. 1985.
1733	Det platta innertaket i den västra delen av kyrkorummet ersätts med ett stjärnvalv av trä, liknande de i Högs kyrka. Hela kyrkorummet vitlimmas.	Telhammer, I. 1985.
1746	En ny klockstapel uppförs på höjden ovanför kyrkan, som ersättning för en tidigare som stått utanför bogårdsmuren, på den östra sidan. Som byggmästare vid uppförandet av den nya klockstapeln står sannolikt Magnus Jonsson Granlund, som är en välkänd stapelbyggare från Hudiksvall. Den nya stapeln förses med två kyrkklockor till skillnad från den gamla som bara var försedd med en kyrkklocka.	Telhammer, I. 1985.
1747	En av den norra sidans två läktare flyttas till kyrkorummets västra gavel.	Telhammer, I. 1985.
1748	Två nya fönster tas upp på norra väggen och predikstolen, som tidigare suttit på södra sidan flyttas.	Telhammer, I. 1985.
1749	Sakristian rivs och ersätts med en betydligt större byggd av timmer. I denna fanns två gallerförsedda fönster.	Telhammer, I. 1985.
1752	Kyrkans fasader kalkslås.	Telhammer, I. 1985.
1757	Sakristian förses med öppen spis.	Telhammer, I. 1985.
1759	Sakristians väggar kläs med tapeter.	Telhammer, I. 1985.
1766	Församlingens första orgel införskaffas.	Berglund, T. 1989.
1773	På grund av rödsoten (dysenterin) som härjade i socknen detta år behövdes många gravplatser samtidigt som kyrkogården av fullbelagd. En tillfällig begravningsplats med storleken 12 gånger 15 meter anläggs därför där den nuvarande kyrkogården ligger. (Denna kyrkogård används även vid senare farsoter)	Berglund, T. 1989.
1798	Stadsbyggmästare Loëll tar fram förslag till en ny kyrkobyggnad, då den gamla var för trång, men på grund av stridigheter i församlingen blev aldrig något nybygge av.	Telhammer, I. 1985.
1829	Kyrkogården omges vid denna tid av en bogårdsmur med två portar, en på södra och en på östra sidan.	Telhammer, I. 1985.

1852-58	Efter ett stort antal förslag och åratals av diskussioner fastställs att en ny kyrka ska uppföras på det sk Stapelberget strax öster om den tidigare kyrkan. Kyrkan uppförs under ledning av byggmästaren Jacob Norin från Norrala i modifierad Carl Johan stil. Kyrkobyggnaden består av ett långhus med halvrund absid och ett 51 meter högt vidbyggt torn i väster. Kyrkorummet förses med tunnvalv indelat av tvärgående band. Bänkinredningen indelades i fyra kvarter och i kyrkorummets västra del uppförs en stor orgelläktare. Orgelbyggaren Daniel Björkstrand från Ilsbo bygger en orgel till orgelläktaren. Orgelfasaden ritas dock av arkitekt Ludvig Hedin. På norra sidan av kyrkan byggs en sakristia med öppen spis mitt på norrväggen.	Telhammer, I. 1985.
1857-60	”Artisten” Albert Blombergsson utsmyckar kyrkorummet med olika vägg- och takmålningar. Blombergsson snidar även altarkrucifixet.	Telhammer, I. 1985.
1880-talets början	Den nya kyrkogården anläggs norr om kyrkotomten. Efter detta används inte längre den gamla kyrkogården för gravsättningar.	Berglund, T. 1989.
1882	Kyrkotomten inhägnas med ett staket av gjutjärn på stensockel ”för att sommartid slippa åsynen av ko- eller fårhopas utanför kyrkans ingångar.	Berglund, T. 1989.
1884	Kyrkorummet utrustas med uppvärmningsanläggning genom att Gurneyiska ugnar sätts in.	Telhammer, I. 1985.
1907	Orgeln renoveras.	Länsmuseet Gävleborg, ärendearkiv.
1922	Blombergssons s.k. ”gipsreliefer” i kyrkorummet restaureras.	ATA
1924	Orgeln renoveras.	Länsmuseet Gävleborg, ärendearkiv.
1927	Värmeugnarna har lett till kraftig nedsotning av kyrkans interiör. Kyrkorummet restaureras under ledning av målarmästare C A Fahlesson och Blombergssons målningar konserveras av konservator Oscar Svensson. Dubbla ytterdörrar sätts in i sidoentréerna och kor och sakristian förses med nya trossbottnar. Kyrkans fasad renoveras.	Berglund, T. 1989/ Telhammer, I. 1985/ ATA
1928	Ett nytt tornur införskaffas som ersättning för det gamla, vilket tidigare hade suttit i Hudiksvalls rådhus.	Berglund, T. 1989.
1937	Den stora kyrkklockan spricker och gjuts om av Bergholtz klockgjuteri i Sigtuna.	Telhammer, I. 1985.
1952	Den stora kyrkklockan spricker på nytt och gjuts åter om av Bergholtz klockgjuteri i Sigtuna.	Telhammer, I. 1985.
1957-58	Omfattande renovering av kyrkans interiör efter ett förslag av arkitekt David Dahl och med Byggnads AB Frisk & Bergwall i Hudiksvall som entreprenör. Väggar och valv målas med alkydoljefärg. Ny entrétrappa av trä i vapenhuset ersätter en tidigare stentrappa. Målningarna konserveras av konservator Sven Dahlé. Bänkinredningen byggs om, dels ändras sätena och dels ökas bänkarnas inbördes avstånd. Bänkinredningen målas i ljus grågrönt med fyllningar i blek gul marmorering. Kyrkorummets Gurneyiska ugnar ersätts med ett nytt värmesystem (elvärm) och byggnaden förses med elektrisk belysning. Kyrkorgeln konserveras.	Telhammer, I. 1985/ ATA/ Berggren, L. 2006.

1960-talets mitt	Kyrkogården utvidgas med en ny del norr om kyrkan. Ett nytt bårhus uppförs.	Telhammer, I. 1985.
1965	Kyrkorgeln renoveras av orgelbyggaren Einar Berg.	Telhammer, I. 1985.
1970	Toalett installeras i vapenhuset. Spåntaket tjäras, troligen med någon form av stenkoltjärä.	ATA
1971	Färgat glas sätts in i de två yttre korfönstren.	Telhammer, I. 1985.
1980-talets början	Spåntaket tjäras samt reparationer i mindre omfattning sker av fasadputsen.	ATA
1986	Kyrkans interiör genomgår en omfattande restaurering efter ett förslag av Carl-Axel Roos, Hudiksvall. Rengöring av väggar och valv i kyrkorummet. Ommålning utförs med oljealkydfärg. Samtliga barriärer samt bänkar i kyrkorum och på läktaren målningsbättras i samma kulör som tidigare. Albert Blombergssons målningar rengörs och restaureras av konservator Rolf Mannqvist, Alfta.	Länsmuseet Gävleborg, ärendearkiv.
1995	Renovering av kyrkans exteriör. Kyrkans putsade fasader lagas av Söderhamns fasadrenoveringar AB med omväxlande KC- och kalkbruk, beroende på vilka partier som åtgärdas. Fasaderna avfärgas med våt kalkfärg. Snickerierna målas av Hans målare, Hudiksvall, efter att rötskadade partier lagats. Alla stenkoltjärade takspånsytor byts ut mot nya trätjäräimpregnerade takspån. Plåtarbeten i form av omläggning av tornspiran och samtliga takavvattningsytor med ny kopparplåt. Tidigare spånklädda ytor på lanterninens golvavsats ersätts med kopparplåt. Plåtarbetet utförs av Enångers plåt AB.	Länsmuseet Gävleborg, ärendearkiv
1997	Jannes golv i Hudiksvall slipar golvet i koret, dock ej innanför altarringen, där det ligger en heltäckningsmatta. Orgeln renoveras av Grönlunds orgelbyggeri Ab. Orgelfasaden målas om av Hans målare, Hudiksvall och återfår därmed sin ursprungliga färgsättning,	Enl. anteckning i kyrkan/ Länsmuseet Gävleborg, ärendearkiv.
1999	Aspallén som leder upp mot kyrkan från väster fälls.	Länsmuseet Gävleborg, ärendearkiv.
2000	Åtgärder genomförs för att förbättra avrinningen från stuprören genom att brunnar anläggs och dräneringen förbättras. Gruset framför kyrkan ersätts med ett finare singel, med samma kulör som tidigare. Vägen upp till kyrkotomten förses med oljegrus.	Länsmuseet Gävleborg, ärendearkiv.
2004	Vägen upp till kyrkotomten samt gångvägarna inom kyrkotomten asfalteras.	Besök på platsen.
2005	Heltäckningsmattan i långhuset tas bort. Golvet slipas och lackas av Hälsingegolv i Hudiksvall. Ny grön heltäckningsmatta läggs innanför altarring och predikstol.	Enl. anteckning i kyrkan